

Stuur- en begeleidingsgroep

Project Noorderkempen

Vlaams Agentschap
Zorg & Gezondheid
Afdeling Toezicht Volksgezondheid

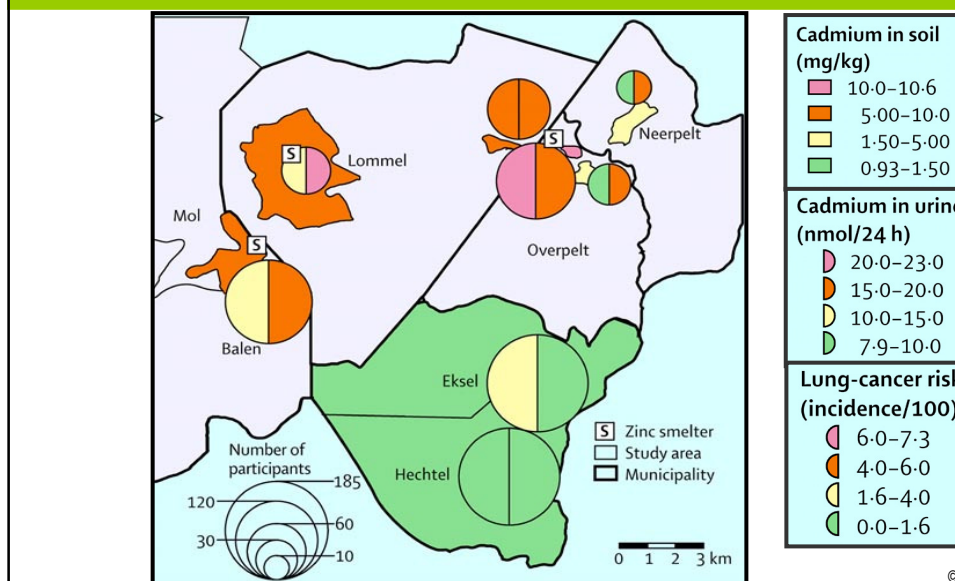

Departement Leefmilieu, Natuur
en Energie (LNE)

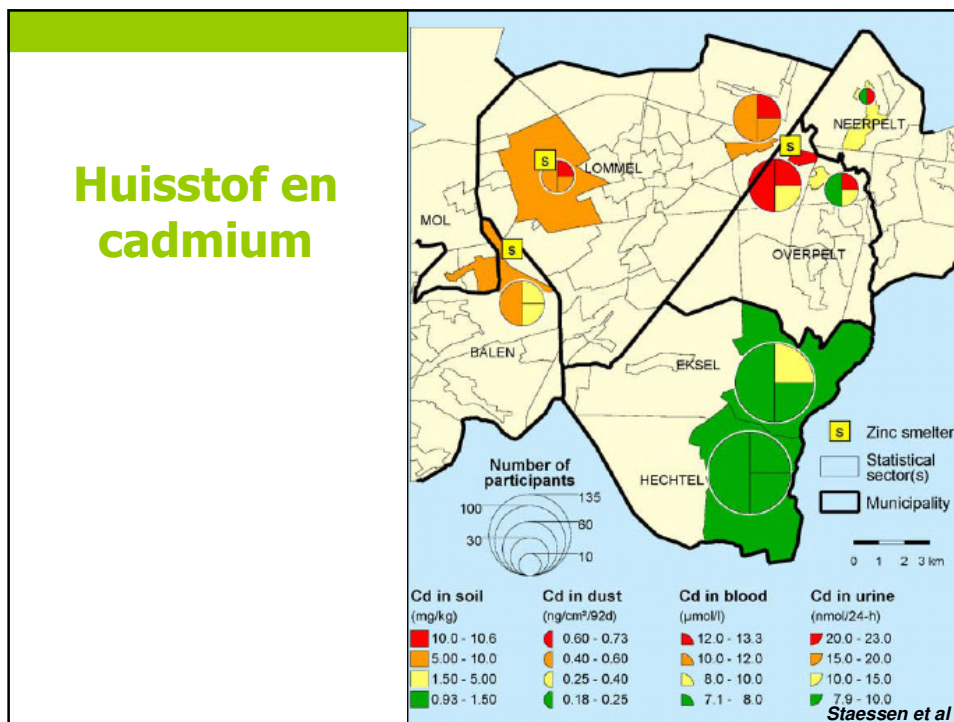

6 september 2006

Cadmium en longkanker

Huisstof en cadmium

Een overzicht van de avond

- Situering in 'Cadmium Actieplan'
- Plan van aanpak
- De stuurgroep
- Rekrutering
- Varia
- Bevraging

Project Noorderkempen

Situering in Cadmium Actieplan

©

Cadmiumactieplan

- **Actie 9:** Linken stofmetingen aan biomonitoringsprogramma
- **Actie 17:** Opstarten nieuw biomonitoringsonderzoek

©

Project Noorderkempen

Plan van aanpak

©

Project Noorderkempen in 3 delen

- Interne metaalbelasting anno 2006-2007 via humane biomonitoring
 - Vooral cadmium en arseen
 - Deelproject: Pb-gehalte in kinderen

- Milieumetingen

- Risico-analyse

©

Project Noorderkempen

Biomonitoring

©

Doel

- Huidige blootstelling
- Onderzoeken in de jaren '80 en '90 (Staessen et al.)
- Geen opvolgstudie van PheeCad II en/of herhaling ervan !
- Grootte-orde van lichaamsbelasting vergelijken
- Arseenbelasting

©

Onderzoeksgebied

- Basis
- Risicokaarten
- Volledige gemeenten
- Zinkassenwegen

©

Referentiegebied

- Hechtel-Eksel
- Relatieve daling zware metalen
- Invloedsfeer zware metalen in de Noordenkempen !

©

Wie kan deelnemen ?

- Volwassenen ouder dan 20 jaar en jonger dan 80 jaar
- Vrouwen en de mannen in elke leeftijdsgroep evenredig vertegenwoordigd
- Aantal deelnemers in elke leeftijdsgroep wordt bepaald door de bevolkingsstratificatie in Vlaanderen
- Nooit blootgesteld aan cadmium en/of arseen in hun werksmilieu
- Niet rokers
- Wonend in het gebied gedurende 10 jaar

©

Te meten parameters

- Cadmium in veneus bloed en urine
- Parameters ijzerstatus
- Urinaire arseenparameters

- Vragenlijst invullen (levens- en voedingsgewoonten)

©

Toetsing aan gezondheidswaarden

Naargelang parameter en beschikbaarheid vergelijkingswaarden:

- WGO normen
- Referentie- en gezondheidswaarden uit Duitsland
- Gezondheidswaarden uit wetenschappelijke literatuur

©

Vergelijking met verleden

- Is cadmiumbelasting gedaald?
 - Absoluut
 - Relatief t.o.v. referentiegebied
- Dalende trend die door de groep van dr. Staessen vastgesteld is
- Zijn de inspanningen van de bewoners, het bedrijf en de overheid voldoende effectief geweest?

©

Deelproject: 'Lood in kinderen'

- Vlier-humaan
 - Probleem voor Pb gedetecteerd
 - Verhoogde belasting aan Pb ?

Zowel milieumetingen als biomonitoring

©

Te meten parameters

- Pb in bloed
- Capillaire bloedstalen
- Vragenlijst invullen (bv. verblijfsduur)

©

Selectie van de deelnemers

Kinderen →gevoeligste groep

- Hand-mondgedrag
- Pb efficiënter in het lichaam
- Per lichaamsgewicht meer voedsel
- *Beerse en Hoboken: 2,5 - 6 jaar oud.*

©

Project Noorderkempen

Milieumetingen

©

Milieumetingen

- Cadmium, lood en arseen in leefmilieu en voeding
- Parallel met de biomonitoring en bij deel van de zelfde groep

©

Twee aandachtspunten

- (1) Milieumetingen voor het bepalen van de externe belasting aan zware metalen in de Noorderkempen
- (2) De integratie van de resultaten van de biomonitoringstudie en de metingen van de externe blootstellingsstudie als basis voor concrete beleidsacties

©

Doel

- Verschillende routes en bronnen huidige blootstelling in kaart brengen
 - Relatieve belang van die routes en bronnen
- Beter afstemming eventuele beleidsacties
- Verspreidings- en blootstellingsmodellen verfijnen en valideren

©

Rekrutering en bevraging deelnemers

- Bij de rekrutering voor de humane biomonitoring zal worden gevraagd of men ook bereid is deel te nemen aan de milieumetingen
- Milieumetingen in zelfde tijdsperiode als biomonitoring

©

Bodem

- Toplaag
- Totale fractie
- Bodem in de moestuin.
- Biobeschikbaarheid van de metalen

©

Neervallend stof

- Buitenhuis: deelmonsters van verschillende locaties rondom het huis
- Binnenhuis: een monster wordt samengesteld van liggend huisstof verzameld op relevante plaatsen: deurmat, huiskamer, eventueel ook dakstof

©

Zwevend stof

- Buitenhuus:
 - VMM-metingen
 - Bijkomende metingen
 - Windrichting, windsnelheid, temperatuur, ...worden geregistreerd

- Binnenhuus:
 - Bemonstering van de PM10-fractie

©

VMM en zware metalen

- Zware metalen in PM10-stof

- Lommel-Wezel, Overpelt en Olen

- Extra meetpunten in 2007 :
 - Hechtel Eksel – schooltje te Balen ?

©

Eigen gekweekte voeding

- Vragenlijst
- Beschikbare informatie
- Inname van cadmium via voeding
- Extra metingen ?
- Putwater ?

©

Project Noorderkempen

Risico-analyse

©

Verband milieu-biomonitoring

- **Actie 17:** Opstarten nieuw biomonitoringsonderzoek
- **Actie 9:** Linken van stofmetingen aan biomonitoringsprogramma

©

Doel

- Huidige cadmiumbelasting
 - Hoeveelheid cadmium waaraan de bevolking vandaag wordt blootgesteld
 - Belang verschillende routes
- Samenleggen van de gegevens moet basis vormen van een geïntegreerde risicoanalyse

©

Opstellen van beleidsaanbevelingen

- Beleidsacties
- Externe bronnen

©

Project Noorderkempen

Praktische uitvoering

©

Financiering

- Overheid
- UMICORE

©

Offertes en toewijzing

- Rekrutering deelnemers en staalname bio.
- Milieustaalnames
- Analyse
 - Biomonitoring
 - Milieustalen
- Statistische verwerking
- Geïntegreerde risicoanalyse

©

Rekrutering en biomon.staalname

- Offerte → extern bureau of dienst die ervaring heeft in zulke projecten.
- Informatieavonden, nieuwsbrieven, persberichten in lokale kranten, aanschrijven van mogelijke deelnemers, sturen van rappels, opbellen van mogelijke deelnemers, geschenken voorzien, ...
- Communicatie en eindverantwoordelijkheid in naam van de Technische Werkgroep is.

©

Rekrutering en biomon. staalname

- Bloedstalen per 50 mensen genomen.
- Bij de mensen thuis ?
- 50 mensen op een centrale plaats in de betrokken wijken ?
- Urinestalen kunnen ook ter plaatse gevraagd worden
- Alle stalen worden gecodeerd

©

Planning (en timing)

1. Voorfase (2006)

- Goedkeuring en finalisering plan van aanpak (communicatie)
- Voorbereiding
- Vergadering I stuur- en begeleidingsgroep (eind juni)

→ Finaliseren projectplan

©

Planning (en timing)

2. Opstartfase (2006)

- Voorbereiding communicatie burgers (nieuwsbrieven, infoavonden, website, etc.)
- Vergadering II stuur- en begeleidingsgroep

3. Rekrutering en veldwerk (2006 –2007)

- Start communicatie burgers (nieuwsbrieven, infoavonden, website, etc.)
- Vergadering III stuur- en begeleidingsgroep

©

Planning (en timing)

4. Eindfase (2007)
 - Communicatie deelnemers
 - Vergadering IV stuur- en begeleidingsgroep
 - Finaliseren eindrapport
 - Communicatie burgers (nieuwsbrief, infoavond, ...)

©

Project Noorderkempen

Omkadering en organisatie

©

Actoren

- Opdrachtgevers
 - Vlaamse minister van leefmilieu
 - Vlaamse minister van volkgezondheid
- Technische Werkgroep → coördinatie
- Stuur en begeleidingsgroep
- "Bevolking"
- Extern advies → technische participatie

} Participatie
} uitvoering

©

Technische Werkgroep

- Vlaamse Agentschap Zorg en Gezondheid
 - Afdeling Toezicht Volksgezondheid
- Medisch Milieukundigen bij de LOGO's
- Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
 - Dienst Milieu & Gezondheid (afd Lucht, Hinder, Milieu & Gezondheid)
 - Afdeling Milieu-inspectie
- OVAM, VMM
- Afvaardiging BeNeKempen
- Uitvoerders

©

Technische werkgroep

- Taak: Initieert, organiseert, stuurt, voert uit, coördineert, ...
- Praktisch: subgroepen

©

Technische Werkgroep

Voorzitter Technische werkgroep:

- 'Coördinerend ambtenaar'
- Algemene coördinatie en perswoordvoerder tot na bekend worden individuele resultaten biomonitoring
- Ambtenaar ToVo (Dirk Wildemeersch)

©

Technische Werkgroep

- Opstarten informatiepunt
 - MMK's
 - Inhoudelijke als logistieke vragen
 - communicatie naar de algemene bevolking en naar de
 - specifiekere doelgroepen zoals huisartsen

©

Advisering projectplan

- Methodologisch en technisch advies
- Ethisch en privacy advies

©

Biomonitoring Noorderkempen

Communicatie met lokale actoren en betrokkenen
'De Stuur- en begeleidingsgroep'

©

Uitgangspunten communicatie

- **Maximale toegang verlenen tot informatie over Biomonitoringproject;**

- **Mogelijkheid bieden kennis, bezorgdheden, bekommernissen, suggesties voor oplossingen, ... niet alleen kenbaar te maken, maar ook effectief op een gestructureerde manier opnemen in de projectplanning en -organisatie**

©

Technische werkgroep vs. Stuur- en begeleidingsgroep

- Technische Werkgroep (TOVO, OVAM, LNE, VMM, MMK's, externe experts (ad hoc),...)

- Stuur- en begeleidingsgroep = platform voor alle lokale actoren en betrokkenen (Umicore, lokale overheden, huisartsen, burgergroeperingen, scholen, CLB's, ...): meeweten - meedenken - meewerken

©

Doel Stuur- en begeleidingsgroep

- Opbouwen van respect, vertrouwen en optimale samenwerking tussen alle actoren en betrokkenen;
- Continu informeren over de voortgang van het Biomonitoringproject en de resultaten (meeweten);
- Verbeteren van de plannen door middel van de input van de actoren en betrokkenen (meedenken).
- Motiveren tot het verlenen van medewerking bij de uitvoering van het Biomonitoringproject (meedoen)

©

'Huishoudelijk reglement'

- 1. Alle actoren en betrokkenen welkom (ook burgergroeperingen)**
- 2. MMK's zitten vergaderingen voor, verantwoordelijk voor verslaggeving, uitnodigingen, ...**
- 3. Van elk verslag zal een extract gepubliceerd worden met respect voor de bescherming van de private levenssfeer**
- 4. Bemerkingen, bezorgdheden, bezwaren, suggesties, stellingen, prioriteiten, ... kenbaar maken op vergadering zelf en niet erna!**

©

'Huishoudelijk reglement'

- 5. Alle leden dragen zelf de verantwoordelijkheid over stellingnames en standpunten die door externen geïnspireerd zijn.**
- 6. Discussie omtrent prioriteiten, stellingen, ... zeker toegelaten. Mogelijke controverses worden besproken binnen de Stuur- en begeleidingsgroep en niet in het openbaar beslecht.**
- 7. Enkel onderwerpen die het Biomonitoringproject aangaan worden op de vergaderingen besproken.**
- 8. Formeel beslissingsrecht bij de Technische Werkgroep. Alle bemerkingen, bezorgdheden, bezwaren, ... worden effectief ter harte genomen. Er wordt hiervan enkel gemotiveerd afgeweken.**

©

'Huishoudelijk reglement'

9. Technische Werkgroep heeft het initiatiefrecht tot het bijeenroepen van de Stuur- en begeleidingsgroep en het vastleggen van de agenda. Agendapunten altijd welkom!
10. Opdrachtnemers moeten onafhankelijk opereren van de leden van de Stuur- en begeleidingsgroep
11. Externe communicatie namens de Stuur- en begeleidingsgroep wordt gevoerd door de woordvoerder van de Technische Werkgroep; leden spreken enkel uit eigen naam.

©

Stuur- en begeleidingsgroep praktisch

- Veel actoren en stakeholders betrokken = complicerend
- ⇒ Hoe Stuur- en begeleidingsgroep verder praktisch organiseren?
1. Opsplitsen: Antwerpen-Limburg
 2. Opsplitsen: gezondheid - milieu- maatschappelijke actoren
 3. Niet opsplitsen: ad hoc verder werken met specifieke (groepen) actoren rond specifieke items
- ⇒ ?

©

Bevraging

©

Project Noorderkempen

Varia

©

Actie 12: bodemstaal tegen verlaagde kostprijs

- Prijsvraag
- Provincie Limburg en Antwerpen
- Medisch milieukundigen bij het LOGO
- Teeltadvies

©

Actie 14: sensibilisatie putwater

- Gebruik van putwater
- Prijsvraag
- Medisch milieukundigen bij het LOGO
- Advies gebruik putwater

©

Resultaten

- Eind september
- Gemeentelijk en provinciaal overzicht
- Geen gevolgen voor deelnemers
- www.mmk.be/cadmium

©

Project Noorderkempen

Meer info:

www.mmk.be/cadmium

www.gezondmilieu.be

©